VÄLJAVÕTE

Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjoni istungi protokoll nr 186

Eesti, videosild Reede, 13. november 2026

Algus 9.00, lõpp 10.36

Juhataja: Kadri Tali (esimees)
Protokollija: Roosmarii Kukk (konsultant)
Võtsid osa:
Komisjoni liikmed: Vladimir Arhipov, Enn Eesmaa, Maido Ruusmann, Aivar Sõerd, Peeter Tali, Tarmo Tamm, Urve Tiidus

Komisjoni ametnikud: Teele Vares (nõunik-sekretariaadijuhataja), Teele Taklaja (nõunik), Getter Kristen Treumuth (nõunik)
Puudusid: Arvo Aller, Lea Danilson-Järg, Rain Epler, Tiit Maran, Anti Poolamets, Kristo Enn Vaga ja Luisa Värk
Kutsutud: välisminister Margus Tsahkna, ministri diplomaatiline nõunik Mari-Liis Sulg, Euroopa osakonna lauaülemad Triin Hiiesalu ja Sandra Reintamm (3. päevakorrapunkt); haridus- ja teadusminister Kristina Kallas, Haridus- ja Teadusministeeriumi kõrghariduse osakonna peaekspert Nele Dresen, ELi ja rahvusvahelise koostöö nõunik Piret Sütt; kultuuriminister Heidy Purga, Kultuuriministeeriumi EL asjade nõunik Kadri Jauram, ministri nõunik Kaarel Taimla (4. päevakorrapunkt); kultuuriminister Heidy Purga, Kultuuriministeeriumi EL asjade nõunik Kadri Jauram (5. päevakorrapunkt); siseminister Igor Taro, siseministri nõunik Katarina Budrik, Siseministeeriumi EL ja välissuhete osakonna juhataja Eva Puusepp ja sama osakonna nõunik Elisabeth Prants, sisejulgeoleku osakonna nõunik Liina Pello, Politsei- ja Piirivalveameti rahvusvahelise ametiabi keskuse juht Maria-Elisabeth Kool ja Politsei- ja Piirivalveameti andmekaitsegrupi jurist Jenny Jakobson (6. päevakorrapunkt); Justiits- ja Digiministeeriumi IT arhitektuuri ja taristu nõunik Allan Allmere ning EL asjade nõunik Harald Rainer Ainla (7. päevakorrapunkt); Sotsiaalministeeriumi hüvitiste ja pensionipoliitika osakonna sotsiaalkindlustuse poliitika nõunik Kati Kümnik; Euroopa Liidu ja väliskoostöö osakond nõunik Berit McGinley (8. päevakorrapunkt); Justiits- ja Digiministeeriumi andmekaitseõiguse talituse juhataja Kristi Värk ning EL asjade nõunik Harald Rainer Ainla (9. päevakorrapunkt); Riigikantselei EL sekretariaadi nõunik Age Inkinen (7. päevakorrapunkt); Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjoni praktikant Jere Christian Oikarainen (1.–9. päevakorrapunkt)

Päevakord:

6. Seisukoha andmine: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametit (Europol), millega muudetakse määrusi (EL) 2018/1726 ja (EL) 2024/982 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2016/794 – COM(2026) 580

6. Seisukoha andmine: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb Euroopa

Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametit (Europol), millega muudetakse määrusi (EL) 2018/1726 ja (EL) 2024/982 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2016/794 – COM(2026) 580

Igor Taro andis ülevaate Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest, mis käsitleb Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametit (Europol), millega muudetakse määrusi (EL) 2018/1726 ja (EL) 2024/982 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2016/794 – COM(2026) 580. Siseminister sõnas, et ettepanekuga ajakohastatakse Europoli õigusraamistikku ning tugevdatakse ameti suutlikkust toetada liikmesriike raske ja organiseeritud kuritegevuse, terrorismi ning muude piiriüleste julgeolekuohtude ennetamisel ja uurimisel. Kehtiv Europoli määrus soovitakse asendada ning luua ametile uus tegevusraamistik. Eelnõu eesmärk on suurendada Europoli võimekust õiguskaitsealase teabe töötlemisel, operatiivkoostöö toetamisel ning innovatsiooni ja uute tehnoloogiate kasutamisel. Selleks laiendatakse Europoli operatiivset tuge liikmesriikidele, arendatakse andmevahetuse ja -analüüsi võimalusi ning tugevdatakse koostööd teiste ELi asutuste ja partneritega. Eesti toetab Europoli võimestamist ELi õiguskaitsealase teabe operatiivinfo- ja innovatsioonikeskusena. Peame oluliseks, et Europoli roll liikmesriikide toetajana tugevneks, kuid samal ajal säiliks liikmesriikide otsustusõigus ning kriminaalmenetluste ja uurimistoimingute juhtimine jääks jätkuvalt riiklike pädevate asutuste vastutusalasse. Eesti toetab Europoli andmevahetus ristkontrolli ja analüüsivõimekuse arendamist, kuid peab oluliseks, et liikmesriikide kehtestatud andmekasutuse tingimused säiliksid kogu andmetöötlusahela vältel. Samuti peavad olema tagatud selged vastutusreeglid andmete kvaliteedi, õigsuse ja ajakohasuse eest ning piisavad andmekaitse ja järelevalve mehhanismid. Eraldi rõhutame, et Europoli volituste laienemisel peab olema tagatud andmete töötlemise täielik jälgitavus, selged säilitamistingimused ning andmesubjektide põhiõiguste kaitse. Uute tehnoloogiate, sealhulgas tehisintellekti kasutuselevõtt, peab toimuma õigus- ja eesmärgipäraselt ning proportsionaalselt. Eesti peab oluliseks, et Europoli uute ülesannetega kaasnevad kulud ja rakendamiskohustused oleksid liikmesriikidele jõukohased, määruse rakendamiseks vajalik ajakava peab olema realistlik ning liikmesriikidele tuleb tagada võimalus kasutada ELi rahastamisvahendeid ja koolitusvõimalusi. Eesti toetab Europoli suutlikkuse arendamist hübriidmõõtmega kuritegevuse käsitlemisel, kuid peab vajalikuks, et Europoli volituste ulatus oleks selgelt piiritletud. Toetame eelnõus kasutatud lähenemist, mille kohaselt hübriidmõõde ei kujuta endast uut iseseisvat kuriteoliiki, vaid võib esineda Europoli pädevusse juba kuuluvate kuritegude ühe tunnusena. I. Taro sõnas kokkuvõttes, et Eesti toetab Europoli võimekuse tugevdamist, sest see aitab parandada liikmesriikide koostööd võitluses raske ja organiseeritud kuritegevuse, terrorismi ja teiste piiriüleste julgeolekuohtudega, kuid seejuures peame oluliseks, et säiliks tasakaal tõhusa õiguskaitse, liikmesriikide pädevuste ning põhiõiguste ja andmekaitse vahel.

Kadri Tali sõnas, et õiguskomisjoni arvamuse kohaselt otsustas õiguskomisjon konsensuslikult toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti. K. Tali tegi ettepaneku toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti kooskõlas õiguskomisjoni arvamusega.

Otsustati:
6.1. Toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti kooskõlas õiguskomisjoni arvamusega (konsensus: Enn Eesmaa, Aivar Sõerd, Kadri Tali, Peeter Tali, Tarmo Tamm, Urve Tiidus).

(…)

(allkirjastatud digitaalselt)
Kadri Tali
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Roosmarii Kukk
protokollija

Väljavõte õige
Roosmarii Kukk
Euroopa Liidu asjade komisjoni konsultant